

העם

התנוונות (II)

שתי תמונות מראות את הכל, תמונה מספר 1: משה שרת מנצח על מקהלת הקונגרס הציוני, דקות מעטות לפני הנעילה. תמונה מספר 2: ד"ר אכיל שמוראק מצטדק אחרי שנתגלה בפסע המתועב של גילוי פושעים-חוזרים הרגשת הרגע, ולוא היו מצוידים בחוש המוסיקאי הדרוש, היו שרים, מן הסתם, את מרש האבל של שופן, כי קונגרס ירושלים, הראשון במדינת ישראל, קבר לכע-שה את התנועה הציונית. התנועה שקמה כדי להליהי יהודים לנטוש את ארצות הגולה ולבוא לארץ, הפכה תנועה שבאה לשדל יהודים בארצות הפזורה להעלות את הוולארים שלהם למדינה. היתה זאת פשרה כל-עולמית בין המדינה, הזקוקה לכסף, ובין יהודי אמריקה המוכנים לתת את הכסף בתנאי שלא יטרידו אותם בדרישות ציוניות ולא יעלו בלב האמריקאים הנוצרים שאמנם מותר לשלחם למדינת ישראל.

האדם שנגיע לו, בעצם, שכר מציאים עבור המצאה זו לא היה נוכח באותו רגע, של שר שרשי חסידים. כדרך כל המציאים נשכח ברגע שהמצאתו נתקבלה. היה זה פטר ברגסון, הוא אשר לקו, שהעלה לראשונה את הרעיון שאפשר לקבל יותר כסף מיחודי אמריקה אם יפרידו ביניהם ובין אזרחי ישראל. הוא קרא ליהודים יהודים, לאזרחי ישראל (וליהודים שרצו לעלות אליה) עבריים. התנועה הציונית התנפלה עליו בשצף קצף, האשימה אותו במודעות של עמודים שלמים בתוניהם נוצרים כבוגר, עוכר ישראל ותוארים דומים.

אירוניה של גורל היא שאותו הקונגרס ששם את חתימתו המוסיקלית על המצאתו של ברגסון-קוק הוציא מהנהלה הציונית את שליחי אותה מפלגה שהלל קוק היה שייך אליה עד לפני זמן קצר: הצוהר-חרות. פחות מוסיקלית היתה המשכתה של הקורמדיה הכספית. אחר שהיה ברור לכולם שיש לפטר את ד"ר אכיל שמוראק, אחרי שהרס את המוסר הציוני על ידי גילוי גניבות ימעי-לות, היתה לקהל הודמנות לראות בתמונה המשעשעת של עריכת פשרה בין הגנבים והשיטורים. הגנבים הסכימו להשאיר את ה-שוטר בתפקידו לשלושה חודשים, בתנאי שידע להתנהג על און.

האיכב אינו מספיק. אם האורח (וב' עיקר האורחית) כמעט ולא שם לב למקהלה ולמהתלה, הרי גרמה לכך טיבה רצינית מאד. אחרי שנים של אוכל בצמצום ויחזור על מא-

שומר חותם הגומי, השם את שמו על החל-טות זולתו. אחר שפנתם לבון הודיע במפורש שאינו מוכן לשאת באחריות של תפקידו, קרבה שוב האפשרות שדוב יוסף יחזור למשרדו הקודם. פקידים רבים מתגעגעים שוב ליד החוקה. אולם אין ספק שמבחינת דעת ה-קהל יהיה זאת כמעט מעשה של התאבדות מצד מפא"י.

תורת האומה

נצחון הנכים

לאהרון בר-כוכבא, פקיד גבוה במשרד מבקר המדינה (מנהל אגף ביקורת הרשויות המקומיות), יש דירה בת ארבעה חדרים בר-חוב דיונגוף 10, תל-אביב. עד לפני זמן מה גר אצלו, בחדר אחד, החייל המשוחרר פיני שטיין. כאשר מצא לו הדייר מקום מגורים אחר, פינה את החדר והודיע על כך למשרד הבטחון. הוא פנה לקצין ההחרמות על מנת שהלה יוציא צו החרמה על החדר המפונה וימסרו לשכון לאחד הנכים.

אולם, משום מה לא ניתן צו ההחרמה. הנכים טענו כי זה בגלל השפעתו של בעל הדירה. מכל מקום החליט אגוד נכי המלחמה, המקיף 2500 חברים, נכי מלחמת העולם השנייה, ומלחמת העצמאות, לשלוח לחדר הפנוי את יוסף ורטה, נכה שנפצע במצח ואיבד עין אחת, בן 27 ונשוי - שעמד בראש החר לקבלת שיכון. יחד עמו שלחו כמה חברים - מעין חוליית ליהודי ושמירה. בעל הדירה הודיע על הפלישה למשטרה, שבאה, פתחה תיק ועזבה את המקום. אולם ביום התמישי, שלושה ימים אחר שיוסף ורטה ואשתו נכנסו לחדר, הופיעו שני בחו-רים ש,הרביצו קשות בנכים", וזקום מן החדר.

כשנודע הדבר לאגוד, נשלחה משמרת לחדרו של ורטה לבל יישנה המקרה. אולם במקום מכים הופיעו הפעם שוטרים. גם הפעם הוחלט לפתוח תיק: נגד הכתקפים האלמונים, כמל המשטרה ביקש מורטה, בעל הבית ומשה רשקס, מוכיר איגוד הנכים, ללוותו לתחנת המשטרה לגביית עדות.

טרמפ עם המשטרה. באותו זמן נז' דמן במקום חיים מורח, נכה בעל 100% נכות (משותק בחצי גופו הימני). בראותו שכל העניין נתחטל פנה לננוע הביטה לשכונת שפירא. משה רשקס הציע לו לעלות על מכונית המשטרה ולנסוע אהם עד התנת האוטובוסים. "למה לא?" שאל את עצמו חיים מורח. "נעשה טרמפ עם המשטרה". אולם מכונית המשטרה לא עצרה בתחנת האו-טובוסים, היא המשיכה במקום זה לתחנת

שניהם מכפר טירה. בית המשפט זיכה את השניים מחוסר הוכחות. השבוע גילה אשמורת המפא"י קשר בין האוניים החתוכות והקולות הערביים שניתנו לצי"כ. כותב אשמורת: "מי הם האישים הערביים המופיעים בשם המפלגות ... אחד מראשי תומלני צי בכפרי המשולש היה הער" בי עבדאללה חסן מהכפר טירה. היכולים עסקני הציונים הכלליים להבטיח לנו בלב שקט כי ידיו של עבדאללה חסן זה נקיים מדמי יהודים?" התמרמרותו של אשמורת מוכנת, כעלה לשבת את החוש הפטריוטי של אנשי מפא"י. אלא שיש עוקץ בעניין: אותו עבדול חסן נמנה עד לפני שלושה חודשים עם ראשי תועמלני מפא"י. הוא החליף את הא' ביצי כשהובטח לו, כנראה, יותר. אלא שאנשי מפא"י לא התיאשו אחרי פרי-שת עבדללה חסן. הם מצאו במקומו תועמלן שני, מוכשר לא פחות, גם ידוע לא פחות.

משה שרת מנצח על מקהלת הקונגרס לקבורה. שירי חסידים

זוכרי פרשת רשפון זוכרים את שמו: ראפיק שייך נגיב, הנאשם מס' 2.

בחירות

כבשים שחורים

ד"ר שמואל רולבנט היה מרוצה. כאמרר בניו טסיסטמן אנד ניישון הלונדוני ויכה אותו בפרסומת רחבה ביותר. הפסקא בה הסכיר את נצחון הציונים הכלליים בעוכרה שהעלייה החדשה מורכבת מגנבי סוסים, ספסרי השוק השחור, מועלי כספים וטיפור-סיס דומים, הועתקה בכמה עתונים עבריים. הושמעה הדעה שד"ר רולבנט אינו קיים כלל, אלא נהנו פסדונים בלבד. שהרי איזה תושב תל-אביבי יעלה על דעתו לכתוב דברים כאלה?

אולם ד"ר רולבנט אינו פחדן. הוא הרי פיע בעמודי דבר, אמר בקול גדול: הנני כתבת את הדברים מפני שאני מאמין בהם ובחופש הדיבור.

בינתיים נמשך היכוח בעתון האנגלי. נציגים של פועלי ציון, הסניף הבריטי של מפא"י, כתבו לעתון מכתב לוהט. אמנם אין להם אהדה לציונים הכלליים, הם מס-בירים, אולם הם "מואסים בסילופים הג' סים כשיטה של פולמוס פוליטי." כעבור שבוע מצא רולבנט את מתנגדו הראוי לו. כותב ודוולף שטרן במכתב ל-מערכת: הכבשים השחורים אנים שייכים לציונים הכלליים, אלא דווקא למפא"י עצמה, שהרי כל האנשים הבלתי רצויים-מצטרפים למפא"י, אשר רק היא יכולה לחלק את המשרות השמנות.

המשק

מושב להתרגל לדעיון

עליית תצרוכת החשמל בארץ גררה אחריה הגבלות בשימוש זרם חשמל. מאז 1949 עב' זה חברת החשמל הישראלית ללא כל רור-בות. הגיניטור החדש, בן 30,000 האס, שהגיע ארצה (ונפגע בשעת הפריקה), קל במקצת, וזמנית, על העומס, כאשר יותקן בי-שבועות הקרובים.

תצרוכת זרם החשמל עלתה ב-36%, מ-281 מיליון קו"ש ב-1947, ל-443 ב-1950. השנה גדלה התצרוכת ב-40% נוספים. ההפסקות ההכופות בהספקת זרם חשמל וההגבלות שהוטלו על הצרכן הפתיעו צי-

• כולל: העולם הזה 722.

רחי כי אינו מרגיש טוב. הובא רופא והע' צורים מספרים כיצד שמעוהו אומר לשומר "האישי הזה עם 100% לא יכול להשאר בבית הסוהר, יש להשרר אותו". לא נורא ו! אמר הקצין מנסק, לדברי הנכים, "הוא יכול להשאר כאן הלילה, נשחרר אותו מחר." אולם העצורים שוחררו רק ביום ראשון בבוקר, לאחר שהובאו בפני בית המשפט ונתנו ערבות עצמית. בינתיים "היה שמח" בדירה שבקומה השלישית ברחוב דיונגוף 110. למעלה מ-20 נכים על קביים או צולעים על פרוטות הציפו את חדרו של ורטה ואת מסדרון הבית. למטה עמד האמבולנס המיוחד שלהם להחיש תגבורת או להגיש עז'רה. בדירה, רחוסים בין הנכים, עמדו כמה שוטרים מיוזעים, התחכחו, הסבירו, ניסו לשכנע.

דרישתם של הנכים היתה איתנה. לא יעזבו את המקום כל עוד לא יקבלו התחייבות בכ' תב מבעל הדירה או מהמשרה כי יוסף ורטה

ואשתו לא יושלכו מן החדר. הנכים הודיעו שיתנגדו בכוח אם המשטרה תנסה להוציאם. השוטרים ניסו להגיע ליד פשרה וכשנכשלו מסרו אולטימטום: אם עד שעה 1500 לא יפנו הנכים את המקום תוציאם בכוח. המשטרה הלכה והגדילה החלו מתארים איש לחברו מה יעשו לשוטרים כשיופיעו. בהתקרב השעה 1500 הגיעה המתיחות לשי-אה. הופעתו של גילוי דעת הנכים בעתון ערב הוסיפה לבתח. אולם כאשר באו השוטרים והקצין הבטיח בהן צדקו כי לא ינקוט בשום פעולה נגד ורטה ואשתו עד אשר יובא העניין בפני בית הדין, התרככו הנכים. כאשר בעל הדירה הצטרף אף הוא להבטחה זו הסתפקו הנכים בכך, עזבו את המקום.

המעמד השני

הכשרה מקצועית

בבית אלפא אירע מאורע: נמצא עולה חדש שיוודע לחפור באת ומכוש. לא לחפור סתם כי אם לחפור יותר טוב מחברי הקיבוץ הוותיקים, הזוכרים עדיין את ימי גודד הע' בודה.

לא היה זה יהודי שונה משאר היהודים שנשכרו על ידי הקיבוץ מן המעברה הסמוכה לעבודות מקריות במשק. אלא בעוד שיתר העולים הביטו על כלי החפירה שלהם כעל מפלצות אימות שיש לנוהג בהן בוהירות ולהשתמש בהן בעדינות מקסמלית הראה עולה זה יחס מציאותי ביותר לעבודתו. חבר קיבוץ עעבד יחד עמו לא ידע כיצד לפרש את הדבר. ביום הראשון התפלא וש'תק. גם ביום השני הצליח להסוות את הער' צתו. אולם ביום השלישי לא יכול לשחוק יותר. הוא ניגש לעולה ושאל אותו: "כיצד אתה יודע להפור קל כך טוב?"

העולה התפלא על השאלה. "מה זאת או' מרת כיצד?" התרעם. "אין אף אחד כאן בא' רץ שיוודע לחפור כמוני. בגודר הייתי קברן, חפרתי ששה קברים ליום."

המעמד השלישי

אוניים חתוכות

אחרי מסירת המשולש הקצין ליד מדינת ישראל שמעו אזרחיה פרטים מעניינים על חתיכת אוניים עבריות ומעשים דומים עלידי כנפיות ערביות שפעלו בחסות הצבא הער' ראקי במשישי. במת הגילויים: כשפט שני' רך נגד עבדאללה חסן ורפי' שייך נגיב.

אמיל שמוראק מגן ער עצמו לפשרה, הסכמת הנגב

המשטרה. שם נמסר כל הענין לסיפול הקצין כנסק.

לדברי הנכים נתן הקצין הוראה להכניסם למעצר גנור עם הוראה לא לתת להם להת-קצר עם אנשים מבחוץ - כולל עוררדין. היה זה בערב ששי. בלילה הראונו חיים מו'

שחזר לא זמן מועינת איגודי נכי הסל' חמה הבינלאומית, שם נתקבלו שתי החלטות חוזות לפעילות המשלחת הישראלית: יחד' יית קבלת המשלחת הגרמנית, קריאה להס' כנת שלום במרחב.

כלים טעיכים, החל המצב גובל עם חוסר אוכל בכלל. גם אנשים שאינם מעוניינים בדרך כלל ברביטה על מצב המיוון הרגישי, זו הפעם הראשונה, שהאוכל אינו מספיק על רגע זה נפוצו השמועות הרציניות הראשונות על מאבק איתנים בין ארעזר קפלן ופנחס לבון, שבא במקום המאבק הקו' דם בין קלן דובב יוסף, שורש הסכסוך: תפקידו של שר החקלאות (וכן של שר ה' תעשייה) חסר כל ערך, מכיוון ששר האוצר הוא המחליט כמה מטבע זר להקציב ליבוא תפקידו של שר הקציב הוא תפקידו של לורד